

Sygn. akt IV U 367/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Robert Grygiel

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2018 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 11 stycznia 2018 roku Nr (...)

oddala odwołania

Sygn. akt IV U 367/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 stycznia 2018 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że D. G., jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 lipca 2017 roku.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyniki przeprowadzonego postępowania kontrolnego wskazują, że celem zawarcia przez płatnika składek

i D. G. umowy o pracę nie było faktyczne wykonywanie pracy przez w/w, a jedynie stworzenie dla niego tytułu do objęcia go ubezpieczeniami społecznymi. W szczególności wskazuje na to fakt, że płatnik składek nie przedstawił żadnych dokumentów, które potwierdzałyby faktyczne wykonywanie pracy przez D. G., zaś z analizy list obecności wynika, że w okresie od 1 lipca 2017 roku do 21 sierpnia 2017 roku w/w potwierdził obecność w pracy jedynie w dniach 3 lipca i 18 sierpnia 2017 roku, w pozostałym okresie korzystając z urlopu bezpłatnego. Nadto organ rentowy zwrócił uwagę, że D. G. jest prokurentem spółki (...) i jeszcze przed zawarciem kwestionowanej umowy o pracę zajmował się prowadzeniem jej księgowości. Ponadto adres siedziby spółki (...) jest tożsamy z adresem zamieszkania D. G., zaś jej współnikami są jego syn i córka.

Odwołanie od powyższej decyzji wnieśli D. G. oraz płatnik składek (...) sp. z o.o. w C., podnosząc że praca ubezpieczonego jest niezbędna w spółce, jest wręcz jednym z jej filarów i bez niego spółka w ogóle nie rozpoczęłaby

działalności. Potwierdzają to dokumenty w postaci upoważnienia do załatwiania wszelkich spraw w Urzędzie Skarbowym, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Banku (...) i inne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 25 kwietnia 2017 roku K. G. (1) i K. G. (2) zawiązali spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie (...) której przedmiotem działalności miały być:

- obróbka mechaniczna elementów metalowych;
- produkcja pozostałych wyrobów metalowych, gdzie indziej niesklasyfikowana;
- naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych;
- roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych;
- sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet;
- działalność agencji reklamowych;
- działalność w zakresie specjalistycznego projektowania;
- działalność fotograficzna;
- działalność ochroniarska w zakresie obsługi systemów bezpieczeństwa;
- pozostała działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana.

Jako siedzibę spółki wskazano ul. (...) w C., tj. adres zamieszkania K., K. i D. G..

Kapitał zakładowy spółki został ustalony na kwotę 5.000,00 zł i podzielony na dwa udziały o wartości nominalnej 2.500,00 zł każdy. Po jednym udziale w spółce objęli K. G. (2) i K. G. (1), którzy weszli również w skład pierwszego jej zarządu – K. G. (2) jako prezes zarządu i K. G. (1) jako członek zarządu.

W dniu 12 maja 2017 roku do krajowego Rejestru Sądowego została wpisana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. (nazwa (...) figurowała już w Rejestrze), przy czym dane wpisu, poza nazwą spółki, w pełni opowiadają treści opisanej powyżej umowy z dnia 25 kwietnia 2017 roku. Do składania oświadczeń w imieniu spółki upoważniony został każdy z członków zarządu samodzielnie, a dodatkowo prokurentem spółki został ustanowiony D. G. (prokura oddzielna).

W dniu 29 maja 2017 roku członek zarządu spółki (...) K. G. (1) nawiązała ze spółką (...) stosunek pracy, w ramach którego miała zajmować się wykonywaniem projektów graficznych i fotografią. W okresie od 30 maja do 27 września 2017 roku w/w korzystała z urlopu bezpłatnego.

W dniu 1 czerwca 2017 roku prezes zarządu spółki (...) K. G. (2) nawiązał ze spółką (...) stosunek pracy, w ramach którego miał się zajmować świadczeniem usług ślusarskich. W okresie od 13 czerwca 2017 roku do 28 września 2017 roku w/w korzystał z urlopu bezpłatnego.

W dniu 1 lipca 2017 roku (sobota) D. G., prokurent spółki (...), a prywatnie ojciec K. i K. G. (2), zawarł ze spółką (...) umowę

o pracę, na podstawie której miał wykonywać pracę na stanowisku księgowego, kierownika robót budowlanych, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem w kwocie 2.000,00 zł miesięcznie. W związku z podpisaniem powyższej umowy odwołujący w dniu 19 czerwca 2017 roku uzyskał orzeczenie lekarskie o zdolności do pracy na stanowisku księgowego, kierownika robót budowlanych, a w dniu 1 lipca 2017 roku zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie BHP. Z tytułu zawarcia powyższej umowy D. G. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego.

Zgodnie z zakresem obowiązków księgowego i kierownika robót budowlanych, do zadań D. G. miały należeć:

- dekretacja dokumentów;
- terminowe i prawidłowe prowadzenie ewidencji księgowej;
- prowadzenie bieżących rozliczeń z bankami i innymi instytucjami finansowymi;
- przeprowadzanie okresowej kontroli kont;
- wprowadzanie i wysyłanie przelewów za faktury;
- przeprowadzanie klasyfikacji kosztów własnych i kosztów uzyskania przychodu;
- rozliczanie faktur importu i eksportu oraz różnic kursowych;
- sporządzanie deklaracji ZUS, PIT i CIT;
- prowadzenie rejestru podatku VAT;
- sporządzenie bilansu zysków i strat;
- sporządzanie bilansu rachunków wyników na koniec miesiąca;
- prowadzenie i sprawdzanie robót budowlanych.

Poza K., K. i D. G. spółka nie zatrudniała żadnych innych osób.

W dniu 3 lipca 2017 roku D. G. potwierdził swoją obecność w pracy podpisem na liście obecności, a następnie w okresie od 4 lipca do 17 sierpnia 2017 roku korzystał z urlopu bezpłatnego. W dniu 18 sierpnia 2017 roku (piątek) odwołujący ponownie potwierdził swoją obecność w pracy podpisem na liście obecności, a następnie z dniem 21 sierpnia 2017 roku stał się niezdolny do pracy, przy czym za okres od 21 sierpnia do 3 września 2017 roku pracodawca wypłacił mu wynagrodzenie za czas choroby.

W okresie od zawiązania spółki do dnia podpisania umowy o pracę z D. G., spółka (...) nie prowadziła żadnych budów, jak również nie była

w trakcie podpisywania, czy choćby negocjowania jakiegokolwiek umowy na tego rodzaju usługi. Podobnie spółka nie miała wówczas i nie ma do chwili obecnej, żadnych stałych zleceń, a swoje usługi świadczy wyłącznie ad hoc, w zależności od tego, czy pojawi się klient zainteresowany jej usługami.

Zgodnie z rejestrem VAT spółka (...):

- w czerwcu 2017 roku dokonała 33 transakcji zakupu na łączną kwotę 3.844,06 zł oraz 5 transakcji sprzedaży na łączną kwotę 1.529,11 zł;
- w lipcu 2017 roku dokonała 33 transakcji zakupu na łączną kwotę 1.854,26 zł oraz 6 transakcji sprzedaży na łączną kwotę 1.408,89 zł;

- w sierpniu 2017 roku dokonała 31 transakcji zakupu na łączną kwotę 3.395,47 zł oraz 9 transakcji sprzedaży na łączną kwotę 4.552,00 zł.

W chwili zawierania z D. G. umowy o pracę była dla niego praca na jeden dzień i wykonał on ją w dniu 3 lipca 2017 roku. Dodatkowo w trakcie urlopu bezpłatnego odwołujący wysyłał deklaracje rozliczeniowe spółki, co zajmowało mu kilka minut. W okresie niezdolności D. G. do pracy deklaracje rozliczeniowe wysyłał osobiście K. i K. G. (2).

Przed zawarciem umowy o pracę D. G. zajmował się sprawami spółki (...) jako jej prokurent, w tym między innymi prowadził jej księgowość oraz przygotował umowy o pracę dla swoich dzieci.

(v. akta rentowe, akta osobowe D. G., wyjaśnienia D. G., K. G. (2) i K. G. (1) – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 6 czerwca 2018 roku)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1778 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

W myśl art. 11 ust. 1 ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, w tym objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.

Osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1).

W myśl art. 8 ust. 1 powołanej ustawy za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Pracownicy obowiązkowo podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku (art. 13 pkt 1).

Z mocy art. 22 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W niniejszej sprawie sporne jest, czy D. G. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. w C..

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że podpisanie przez odwołującego i płatnika składek umowy o pracę z dnia 1 lipca 2017 roku nie miało na celu realizowania przez strony postanowień tejże umowy, a jedynie miało stworzyć dla D. G. pozorny tytułu do objęcia go ubezpieczeniami społecznymi.

W niniejszej sprawie przede wszystkim zwraca uwagę fakt, że spółka (...) jest spółką rodzinną – jej współnikami i zarazem jedynymi członkami zarządu są K. G. (1) i K. G. (2) będący dziećmi D. G., który z kolei jest prokurentem spółki. Są to równocześnie jedyne osoby zatrudnione w tej spółce, przy czym K. G. (1) zawarła ze spółką umowę o pracę w dniu 29 maja 2017 roku, a od następnego dnia od 30 maja do 27 września 2017 roku w/w korzystała z urlopu bezpłatnego; K. G. (2) zawarł ze spółką umowę o pracę w dniu 1 czerwca 2017 roku, po czym w okresie od 13 czerwca 2017 roku do 28 września 2017 roku w/w korzystał z urlopu bezpłatnego; D. G. zawarł ze spółką umowę o pracę w dniu 1 lipca 2017

roku, następnie w okresie od 4 lipca do 17 sierpnia 2017 roku (czwartek) korzystał z urlopu bezpłatnego, po czym z dniem 21 sierpnia 2017 roku (poniedziałek) stał się niezdolny do pracy z powodu choroby.

W dalszej kolejności należy zwrócić uwagę, że D. G. przed zawarciem stosunku pracy ze spółką (...) był prokurentem tej spółki i czynności, które następnie miał wykonywać w dniach 3 lipca i 18 sierpnia (jedyne dwa dni, w których potwierdził swoją obecność w pracy podpisem na liście obecności) wykonywał w ramach stosunku korporacyjnego łączącego go z tą spółką. Należy przy tym podkreślić, że sprawami spółki (...) D. G. zajmował się od samego początku jej istnienia, a nawet pomagał swoim dzieciom ją założyć, a co za tym idzie doskonale zdawał sobie sprawę z ilości czynności księgowych, jakie są do wykonania każdego miesiąca, podobnie jak mieli tego świadomość K. i K. G. (2). Niesporne także jest, że w okresie zawierania spornej umowy o pracę spółka (...) nie prowadziła żadnych budów, jak również nie była w trakcie podpisywania, czy choćby negocjowania jakiejkolwiek umowy na tego rodzaju usługi. Spółka nie miała zresztą wówczas i nie ma do chwili obecnej, żadnych stałych zleceń, a swoje usługi świadczy wyłącznie ad hoc, w zależności od tego, czy pojawi się klient zainteresowany jej usługami.

Powyższe jest o tyle istotne, że praca w ramach stosunku pracy charakteryzuje się stałością i ciągłością oraz powtarzalnością wykonywanych czynności – pracownik zostaje zatrudniony po to, aby w ustalonym wymiarze czasu pracy świadczył pracę na rzecz pracodawcy, a nie po to, aby praktycznie cały czas korzystał z urlopu bezpłatnego.

Mając na uwadze powyższe oczywiste jest, że na dzień 1 lipca 2017 roku nie było żadnej faktycznej potrzeby zatrudnienia D. G. na podstawie umowy o pracę na stanowisku księgowego, kierownika robót budowlanych w pełnym wymiarze czasu pracy, albowiem żadne roboty budowlane przez spółkę (...) nie były prowadzone i nie miały być prowadzone w najbliższej przyszłości, zaś ilość czynności księgowych związanych z jej funkcjonowaniem w żadnym wypadku nie uzasadniała zatrudnienia księgowego w pełnym wymiarze czasu pracy, na co bezpośrednio wskazuje fakt, że wszystkie prace w tym zakresie D. G. był w stanie wykonać jednego dnia.

W myśl art. 83 § 1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Zgodnie z ugruntowanymi poglądami doktryny i orzecznictwa, z pozornością mamy do czynienia wówczas, gdy strony swobodnie i z rozmysłem tworzą czynność prawną ujawnioną, której treść nie stanowi odzwierciedlenia ich rzeczywistych zamiarów. Innymi słowy strony stwarzają pozór rzeczywistego dokonania czynności prawnej o określonej treści, podczas gdy tak naprawdę nie chcą wywołać żadnych skutków prawnych, lub też wywołać inne, niż w pozornej czynności deklarują. Zatem analiza nastawienia osoby składającej pozorne oświadczenie woli ujawnia niejako dwa oblicza jej zachowania. Nie chce ona wprowadzić wywołania skutków prawnych, jednocześnie jednak dąży do wywołania pozorów rzeczywistego dokonania czynności prawnej w takiej postaci, na jaką wskazuje uzewnętrznione oświadczenie woli. Celem jest wywołanie u otoczenia przeświadczenia, że czynność prawna została rzeczywiście dokonana w takiej postaci, jaka wynika z treści złożonych oświadczeń woli. Strony zawierają czynność prawną pozorną tzw. symulowaną dla ukrycia innej, rzeczywistej przez te strony zamierzonej i dokonanej (czynność ukryta tzw. dysymulowana). Rzeczywistym zamiarem stron jest wywołanie innych skutków prawnych niż wynikałoby to z treści ujawnionych oświadczeń. Strony posługują się czynnością prawną ujawnioną dla ukrycia swoich rzeczywistych zamiarów. Podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika z prawdziwego zatrudnienia, a nie z samego faktu zawarcia stosownej umowy, dokument w postaci umowy nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go, jako strony, faktycznie złożyły niewadliwe oświadczenie woli o treści zapisanej w tym dokumencie.

Mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że sporna umowa o pracę z dnia 1 lipca 2017 roku została zawarta dla pozorów, tj. wyłącznie celem stworzenia dla D. G. tytułu do objęcia go ubezpieczeniami społecznymi, przy jednoczesnym możliwie dużym obniżeniu podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia,

czemu służyło udzielenie mu urlopu bezpłatnego po zaledwie jednym dniu pracy. Analogiczny zresztą mechanizm zastosowany został w przypadku K. G. (1) i K. G. (2).

Zauważyć przy tym należy, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa umowę o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 sierpnia 2010 roku, I UK 74/10, LEX nr 653664 i podobnie Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 4 września 2012 roku, III AUa 19/12, LEX nr 1220574).

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy oparł się na zgromadzonych w sprawie dokumentach, uznając je za wiarygodne oraz w istocie zgodnych z tymi dokumentami wyjaśnieniami D., K. i K. G. (2), nie dając im wiary jedynie w zakresie, w jakim twierdzili oni, że sporna umowa o pracę z dnia 1 lipca 2017 roku została zawarta celem faktycznego jej wykonywania. W tym zakresie ich wyjaśnienia nie wytrzymują krytyki w świetle pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ocenianego przy uwzględnieniu doświadczenia życiowego i zasad logicznego rozumowania.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przepisów powołanych w niniejszym uzasadnieniu oddalił odwołanie D. G. i płatnika składek (...) sp. z o.o. w C. jako bezzasadne.